

***Särskilt utlåtande***  
***Översiktsplan – ett livskraftigt***  
***Sorsele 2030***

## **Innehåll**

Sammanfattning av översiktsplanen efter utställningen .....	1
Läsanvisningar .....	1
Vad är ett särskilt utlåtande? .....	1
Så här har utställningen gått till.....	2
Samråd .....	2
Utställning .....	2
Vilka har lämnat yttranden? .....	2
Myndigheter, förbund, och kommuner .....	2
Föreningar, företag och samebyar .....	3
Del 1 – Inkomna yttranden med kommunens kommentarer .....	3
Statliga och regionala myndigheter, relaterade institutioner.....	3
Föreningar, företag och organisationer .....	8
Del 2 – Justeringar .....	9
Del 3 - Bilagor till yttranden.....	24

## Sammanfattning av översiktsplanen efter utställningen

Förslaget till ny översiktsplan för Sorsele kommun ställdes ut mellan 26 april till 25 juni 2018. Under utställningen har 10 yttranden kommit in. Många remissinstanser är nöjda med bearbetningen av innehållet till utställningsförslaget och upplever att viktiga ändringar har gjorts. Utställningen har likafullt resulterat i vissa ändringar.

I denna redogörelse föreslås ändringar av förslag till ny översiktsplan för Sorsele kommun utifrån inkomna yttranden. Inga principiella ändringar har gjorts för planens inriktning och mål.

De huvudsakliga ändringar som gjorts utgår ifrån länsstyrelsens granskningsyttrande och övriga inkomna yttrande. Detta handlar bland annat om rättelser och förtydliganden för att på ett tillfredsställande sätt tillgodose riksintressen inom kommunen, liksom redaktionella ändringar i kartor och text.

De justeringar som gjorts efter utställningen kan läsas i *Del 2 – Justeringar*. Med dessa justeringar läggs förslaget fram till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för godkännande och antagande.

## Läsanvisningar

I detta dokument beskrivs grunderna till det särskilda utlåtandet för framtagandet av ny översiktsplan. Först beskrivs vad ett särskilt utlåtande är, vad som händer med planen efter utställning och hur utställningen har genomförts liksom vilka som har lämnat yttrande. Sedan redovisas inkomna yttranden och hur kommunen har tänkt tillgodose dessa. Kommentarer har getts i direkt anslutning till varje synpunkt. Dokumentet har för inkomna yttranden och justeringar delats upp enligt nedan:

- Del 1 innehåller inkomna yttranden. Yttrandena har inte sorterats tematiskt, utan presenteras utifrån vilken intressegrupp som yttrandet kommit från.
- Del 2 redogör för de justeringar som gjorts efter utställningen och som legat till grund för godkännandeförslaget.

## Vad är ett särskilt utlåtande?

Enligt plan och bygglagen ska kommunen när den upprättar en översiktsplan samråda med länsstyrelsen, regionala organ, kommuner, medborgare och andra myndigheter och intressen som väsentligt kan beröras av planen. Efter samrådet ställs planen ut för granskning för att ännu en gång göra en avstämning av resultatet med berörda. Resultatet av utställningen/granskningen sammanställs sedan i ett särskilt utlåtande. Det särskilda utlåtandet redogör för hur utställningen/granskningen gått till, vilka synpunkter som lämnats och kommunen tagit hänsyn till dessa i planförslaget.

Översiktsplanens styrgrupp har läst alla inkomna yttranden och kommentarer till dessa kan läsas i anslutning till respektive yttrande.

Sorsele kommun anser inte att en ny utställning är nödvändig efter bearbetningen efter utställningen.



## Så här har utställningen gått till

### Samråd

Mellan 18 december 2017 till 15 februari 2018 pågick samråd för förslag till översiktsplan, med syftet att ge berörda möjlighet att yttra sig om förslaget. Allmänheten och övriga berörda bjöds under samrådet till flera samrådsmöten. En samrådsredogörelse har sedan tidigare tagits fram som närmre beskriver hur samrådet gått till och vilka synpunkter som lämnats.

### Utställning

Förslag till översiktsplan ställdes ut mellan 26 april till 25 juni 2018 för myndigheter, andra kommuner, allmänhet med flera, för att ge möjlighet för dessa att lämna yttranden. Före utställningen har annonsering gått ut för att informera om utställningen. Under perioden för utställning har det funnits möjlighet att lämna in skriftliga synpunkter via mail: [kommun@sorsele.se](mailto:kommun@sorsele.se) liksom via post: Sorsele kommun, 92481 Sorsele. Planförslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemsida. Förslaget har också funnits tillgängligt i fysisk form på följande platser:

- Ammarnäs livs
- Sorsele bibliotek
- Ica nära Blattnicksele
- Gargnäs bibliotek.

### Vilka har lämnat yttranden?

Under utställningsperioden har 10 yttranden kommit in. Här under listas inkomna yttranden under utställningsperioden.

- Myndigheter 8 st
- Föreningar, företag och organisationer 2 st

### Myndigheter, förbund, och kommuner

- Länsstyrelsen i Västerbotten
- Forsvarsmakten
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Sametinget
- Statens geotekniska institut
- Statens geologiska undersökning
- Trafikverket
- Västerbottens museum

## **Föreningar, företag och samebyar**

- Destination Ammarnäs
- Ammarnäs fritidscenter.

## **Del 1 – Inkomna yttranden med kommunens kommentarer**

Inkomna yttranden återges nedan med kommunens kommentarer för varje avsnitt i respektive yttrande.

### **Statliga och regionala myndigheter, relaterade institutioner**

#### *Länsstyrelsen, Västerbottens län*

Översiktsplan för Sorsele kommun är utställd för granskning under perioden 26 april – 25 juni 2018. Länsstyrelsen har tidigare lämnat ett samrådsyttrande på översiktsplanen, den 14 februari 2018, och noterar att flertalet av de synpunkter som framförs i yttrandet har tillgodosetts i utställningshandlingarna.

Utställningshandlingarna består av tre delar; Strategiska delar (del 1), Allmänna intressen och riksintressen (del 2) samt en Miljö- och hållbarhetsbedömning.

Granskningsyttrandet fokuserar på de frågor som anges i 3 kap 16 § plan och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har inför sitt yttrande remitterat berörda statliga myndigheter och involverat berörda sakområden inom länsstyrelsen. Enligt bestämmelserna i 3 kap 20 § PBL ska länsstyrelsens granskningsyttrande fogas till översiktsplanen.

### **Riksintressen**

#### *Kulturmiljö*

Kommunen har till största del gjort de ändringar och tillägg som Länsstyrelsen framhåller i sitt yttrande. Emellertid så står det fortfarande i rekommendationerna till riksintresse för kulturmiljövård i bilaga 1 att dessa så långt möjligt ska skyddas. Det korrekta är att riksintressena *skall skyddas* mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden enligt miljöbalken 3 kap.

*Synpunkten har beaktats och formuleringen i rekommendationerna för riksintresset har ändrats utifrån länsstyrelsens kommentar.*

#### *Rennäring*

På sidan 27 anges flera exempel på riksintressen som ska beaktas kring Ammarnäs. Ammarnäs är centrum för renskötseln inom kommunen och därför bör riksintresset för rennäringen stå med bland exempel i texten.

I avsnittet *Riksintresse* på sidan 108 framförs följande: "Rennäring är ett av de riksintressen som omfattas av miljöbalkens tredje kapitel, och kan Länsstyrelsen att meningen ska förtydligas så att innebörden av bevarande och exploatering framgår.

I MKB:s första punkt i avsnitt 7.2 *Bedömningsgrunder* framgår endast första stycket av miljöbalken 3 kap 5 §, vilket kan misstolkas som att det är rennäringens riksintresse som så långt som möjligt ska skyddas mot försvårande åtgärder. Länsstyrelsen anser att avsnittet bör kompletteras med andra stycket samma lagrum där det framgår att områden av riksintressen ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Länsstyrelsen har i detta planeringsskede inga ytterligare synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 1.

*Synpunkterna har beaktats och riksintresse för rennäring har lagts till övriga riksintressen som omfattar Ammarnäs utvecklingsområde. Förtydligande har gjorts för betydelsen av bevarande och exploatering i anslutning till riksintresse för rennäring. MKB:s första punkt, avsnitt 7.2, har också kompletterats till att även innehålla andra stycket i miljöbalken 3 kap 5§.*

### **Miljö kvalitetsnormer (MKN)**

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 2.

*Synpunkten har beaktats.*

### **Hälsa och säkerhet**

#### *Översvämningsrisk*

Det bör tydligt framgå i översvämningskartan vilka områden som av vallarna skyddas mot ett 100-årsflöde. Det bör även förtydligas att de skyddar mot just ett 100-årsflöde. I dagsläget står det uttryckligen att vallarna höjts för att klara 1995 års flöde + 50 cm.

Länsstyrelsen har i detta planeringsskede inga ytterligare synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 5.

*Karta för översvämning – Sorsele i bilaga 2 har förtydligats gällande viket område som har skydd mot översvämning, samt att vallarnas höjd är tillräcklig för att klara 100-årsflöde.*

### **Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)**

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 3.

*Synpunkten har beaktats.*

### **Mellankommunal samordning**

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån PBL 3 kap. 16 § punkt 4.

*Synpunkten har beaktats.*

## Övriga synpunkter av vikt

### *Renskötsel*

På sidan 70 skriver kommunen att det i bifogat material finns beskrivningar utifrån Grans och Rans samebyars renbruksplaner. Här anser Länsstyrelsen att även Ubmeje Tjeälddie bör nämnas, vars redovisning i ett senare skede tillfogats bland bilagorna.

*Ubmeje Tjeälddie har lagts till i redovisningen över samebyar som bidragit med eget planeringsmaterial i arbetet med översiktsplanen.*

### *Biltestområden*

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen har en strategi för biltestverksamhet med tillhörande övergripande kriterier. Kommunen pekar även ut några lämpliga områden för biltestverksamhet.

Det råder oklarhet kring karteringen av biltestområden. På sida 81 skriver kommunen att befintlig verksamhet finns i områden strax öster och strax väster om Sorsele tätort. Dock visas det på kartan i planhandlingen befintligt område endast öster om tätorten. Sedan hänvisas det till bilaga 2 vad gäller områden som kommunen ser som lämpliga för biltestverksamhet där områden väster om Sorsele tätort redovisas. Kartorna i bilagorna bör förtydligas och ges beskrivningen befintliga eller lämpliga områden för biltestverksamhet för att undgå misstolkning av områdena.

*Synpunkten har beaktats. Kommunen håller med om behovet av förtydligande i kartmaterialet och ändringar har gjorts i kartorna för biltestverksamhet till att gälla befintliga områden. Beskrivning av kommunens ståndpunkt i utpekande av framtida testområden utvecklas på sida 81, under "Strategi för biltestområden".*

### *Övrigt*

Kommunen har efter samrådsyttrande lagt till riksintresse för kommunikationer och redovisat det i utställningshandlingen. Dock är redovisningen av riksintresset på kartan *Kommunövergripande mark- och användningskarta* i bilaga 3 svår att tyda.

I miljö- och hållbarhetsbedömningen saknas parametrar/nyckel under avsnitt 14. Länsstyrelsen har uppmärksammat att kommunen kommer komplettera handlingen till hösten.

*Synpunkterna har beaktats. Innehållet för bilaga 3 "kommunövergripande mark- och vatten användningskarta" har delats upp i tre kartor för att underlätta tolkningen av respektive intresse. Innehållet från utställningshandlingen har dock ej ändrats.*

*Arbetet med framtagande av parametrar/nyckeltal till hållbarhetsbedömningen har påbörjats och förväntas vara klar under hösten 2018.*

## Upplysningar och redaktionella synpunkter

- På s. 58 har kommunen ändrat från äldreperspektiv till en bredare definition som inkluderar alla samhällsgrupper. Den punkten skulle kunna flyttas från stycket 6. *Äldreperspektiv* till förslagsvis stycket 5. *Tillgänglighet*.
- På s. 109 anges det att kommunen vill arbeta för att göra den samiska kulturen till en mer integrerad del av samhället. Uttalandet bör utvecklas så att det framgår att all samisk verksamhet får utvecklas på sina egna meriter och utifrån egna förutsättningar i samförstånd med samhället i övrigt.
- På samma sätt som på t.ex. s. 76 om jordbruk borde information och utbildning om renkötselns verksamhet och samiska frågor i kommunen äga rum.
- På s. 104 står det att "Allmänna intressen som bedöms spela en särskilt viktig roll för kommunens utveckling kan i vissa fall bedömas ha företräde, även om det omfattar riksintressen för rennäring". Denna formulering kan vara missledande och behöver förtydligas.

*Synpunkterna har beaktats och ändringar har gjorts till antagandehandlingen.*

### **Försvarsmakten**

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

*Synpunkterna har beaktats.*

### **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap**

Myndigheten avstår från att yttra sig i ärendet.

*Synpunkterna har beaktats.*

### **Sametinget**

Sametinget avstår att yttra sig i ärendet på grund av tidsbrist och sjukdom.

*Synpunkterna har beaktats.*

### **Statens geotekniska institut**

SIGI har tidigare, 2018-05-31 (dnr enligt ovan) lämnat yttrande över rubricerad översiktsplan. SIGIs synpunkter från samrådsskedet har beaktats i granskningshandlingen och därmed har SIGI inga kvarstående synpunkter och inget att invända mot översiktsplanen.

*Synpunkterna har beaktats.*



## Statens geologiska undersökning

Vi avstår från att yttra oss i ärendet, och hänvisar till vår checklista gällande översiktsplaner. Den är till hjälp för att hitta till relevant information på vår hemsida. <https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/>

*Synpunkterna har beaktats.*

## Trafikverket

Trafikverket har tagit del av granskningshandlingarna gällande utställning av översiktsplan för Sorsele kommun. Då Trafikverkets synpunkter i tidigare samrådsskede tillgodosetts har Trafikverket ingen ytterligare synpunkter att framföra.

*Synpunkterna har beaktats.*

## Västerbottens museum

YTTRANDE ÖVER ÖVERSIKTSPLAN ETT LIVSKRAFTIGT SORSELE 2030:

Västerbottens museum har tagit del av utställningsversionen av rubricerad handling. Vi kan konstatera att synpunkterna i vårt tidigare yttrande över samrådshandlingen för samma översiktsplan till stor del kvarstår. I stycket om kulturmiljö på sidan 124 uttrycks en medvetenhet om kulturarvets värde som skulle uppfattas som trovärdigare och bättre förankrat om kulturarvet tydligare lyftes fram som en resurs på fler ställen i planen än bara i stycket som specifikt handlar om kulturmiljö. Kulturarvet är en resurs för ekonomisk-, social- och miljömässig hållbarhet.

Utifrån vårt ansvarsområde skulle vi vilja göra ett tillägg i inledningen under rubriken utmaningar. Det gäller det problem som urbaniseringen och avfolkningen av landsbygden innebär för upprätthållandet av kulturlandskapet och kulturmiljöerna. Det krävs nya strategier för att förhindra att det på landsbygden blir en ond cirkel, där bebyggelsen förfaller och miljön blir allt mindre attraktiv? Vi får inte glömma att kulturarvet är en resurs som inte är förnybar.

*Kommunen instämmer i betydelsen av kulturmiljöernas värde. Kommunen anser också att detta har lyfts fram i fler sammanhang av översiktsplanen än enbart i kapitel för kulturmiljöer. Exempel på detta finns bland annat i planens inledning på sida 6 under "MÖJLIGHETER", liksom i avsnitt för företagsklimat i kapitel för planeringsförutsättningar. Kommunens demografiska utmaningar och dess påverkan på kulturmiljöerna är en viktig synpunkt som kommunen instämmer i. Denna utveckling är något som kommunen arbetar med löpande. Specifika strategier för kulturmiljöer är något som kommunen vill arbeta vidare med i särskild planering för att kunna ge ämnet det utrymme som det eventuellt inte fått i översiktsplanen.*

## Föreningar, företag och organisationer

### Destination Ammarnäs

Destination Ammarnäs invänder mot översiktsplanen:

Den tvist som ligger mellan Sorsele kommun och Ranbyn runt Näsbergssområdet måste med det snaraste lösas. Vi som vill utveckla Ammarnäs som turistort hämmas av denna konflikt, alla våra framtida planer går ej ett förverkliga på grund av detta låsta läge. Utvecklingsområdet väser om "macken" mot Tjulträsk är ett ypperligt läge för expansion. Vi lever snart på 2020 talet och expansion är möjlig, då måste vi ha fräscha nutida politiska beslut och ej luta oss tillbaka på gamla beslut. Allt måste revideras med jämna mellanrum. Med hopp om en snabb lösning av problemet.

*Synpunkterna har beaktats. Kommunen instämmer i behovet av utveckling av Ammarnäs. Här är kommunens övergripande ståndpunkt att hitta lösningar där flera intressen kan utvecklas sida vid sida. Kommunen anser att de synpunkter som tas upp inte ligger inom översiktsplanens planeringsnivå. För att hantera denna typ av frågor har kommunen påbörjat arbete med fördjupade översiktsplaner för kommunens serviceorter där Ammarnäs ingår.*

### Ammarnäs fritidscenter

Synpunkter på översiktsplan Sorsele kommun:

Plan- och bygglagen anger att alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan. I planen redovisas hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras, samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men ska ge vägledning för planering och tillståndsprövning enligt plan- och bygglagen och även för andra lagar som behandlar mark- och vattenanvändning.

Ammarnäs Fritidscenter AB driver liften och campingen i Ammarnäs. Företaget har en vilja att utveckla verksamheten med fler husvagnsplatser och tomtområden invid slalombacken. När vi studerar kartbilagans riksintressen för rennäringsområdet så stämmer den inte med de kartor som är juridiskt gällande från Sametinget. Kartorna från Sametinget visar att stora delar av campingen omfattas av riksintresse från rennäringsområdet samt att flyttleden är dragen om till att gå genom campingen och slalombacken, vilket försvårar affärsutvecklingen av verksamheten (karta nedan). Även de fastigheter som är belägna söder om Ammarnäs Fritidscenter samt intilliggande fastigheter påverkas av riksintresset och flyttled med resultat att utveckling av verksamheter i byn försvåras.

Vi anser att frågan om riksintresset och flyttled är en viktig fråga för framtida utveckling av Ammarnäs samt för att tillgodose vederbörlig hänsyn till riksintresset, som bör lösas redan vid arbetet med översiktsplanen för att undvika konflikter mellan olika näringar samt stimulera utveckling av Ammarnäs.

Sammanfattningsvis. (1) kartorna är felaktiga. (2) Nuvarande utformning försvårar utvecklingen av turistverksamhet i Ammarnäs. (3) Riksintresset har inte visats vederbörlig hänsyn.

Vi överlämnar härmed ovan synpunkter på översiktsplanen.

*Synpunkterna har beaktats. Till antagandehandlingen har kartmaterialet för riksintressen till Ammarnäs utvecklingsområde omarbetats till att redovisa riksintressen uteslutande, för att uppfylla syftet för kartmaterialet i frågan – att redovisa riksintressen som omfattar Ammarnäsområdet. I övrigt hanterar inte översiktsplanen de synpunkter som tas upp i yttrandet och anger inga rekommendationer som står i strid med riksintresse för rennäring. För att hantera utvecklingsfrågor på den planeringsnivå som yttrandet omfattar, har kommunen påbörjat arbete med fördjupade översiktsplaner för kommunens serviceorter där Ammarnäs ingår.*

## Del 2 – Justeringar

Här presenteras övergripande de justeringar som har gjorts från efter utställningen av översiktsplan Ett livskraftigt Sorsele 2030.

- Formuleringen för beaktande av riksintresse för kulturmiljövård har i bilaga 1 ändrats från *"så långt som möjligt skyddas"* till *"skall skyddas"*.
- Riksintresse för rennäring har lagts till i redogörelsen för riksintressen som omfattar Ammarnäs utvecklingsområde. Förtydliganden har gjorts för betydelsen av bevarande och exploatering av riksintresse för rennäring. Kompletteringar har också gjorts i översiktsplanens MKB avsnitt 7.2 för att även omfatta andra stycket i miljöbalken 3 kap 5§.
- Karta för översvämningsrisker i Sorsele tätort – Bilaga 2, har förtydligats för att bättre visa vilket område som skyddas av översvämningsvallar. Teckenförklaringen har också förtydligats för att visa på att vallarna höjts för att klara 100-årsflöde.
- Ubmeje Tjeälddie sameby har lagts till i redovisningen av samebyar som bidragit med eget planeringsmaterial framtagandet av översiktsplanen.
- Förtydliganden har gjorts i kartmaterialet för biltestområden i översiktsplanen och bilaga 2 för att tydligt ange att detta rör sig om befintliga områden.
- Bilaga 3 – *Kommunövergripande mark- och vattenanvändningskarta* har delats upp i tre kartor utifrån redovisade intressen. Detta har gjorts för att öka läsbarheten av de många intressen som överlappar varandra.
- Den andra målsättningen i konsekvenserna för *äldreperspektiv i kapitel Social hållbarhet och folkhälsa*, har flyttats till stycke för *tillgänglighet*.
- Formulering i kapitel för *Rennäring* s. 109 har omformulerats för att bättre beskriva att all samisk verksamhet ska kunna utvecklas utifrån egna förutsättningar och meriter i samförstånd med samhället i övrigt.
- Målsättningar för rennäring har lagts till där kommunen ska verka för utbildning och information för renskötsel och samiska frågor.
- Förtydligande har gjorts i kapitel för rennäring gällande relationen och prioritering mellan riksintresse för rennäring och allmänna intressen.
- Justering har gjorts i bilaga 1 i karta över riksintresseområden för utvecklingsområde Ammarnäs till att enbart redovisa riksintressen.

## Del 3 - Bilagor till yttranden

### SGU - Sveriges geologiska undersökning

#### Checklista - information om jord, berg och grundvatten i kommuners översiktsplaner

Checklistan beskriver vad en ÖP bör innehålla - enligt SGU - för att ge förutsättningar för en hållbar och resurseffektiv markanvändning.

Länkar anges till underlag som bedöms relevanta, såväl vägledningar och anpassade kartunderlag (om sådana finns), som generella kunskapsunderlag (rapporter och geologiska kartor mm). Länklistan gör inte anspråk på att vara fullständig. Den kommer att uppdateras vid behov.

Länkarna till SGUs kartunderlag leder till SGUs kartvisare <https://apps.sgu.se/kartvisare>. Många av kartunderlagen finns även tillgängliga som visningstjänster (WMS) <https://www.sgu.se/produkter/geologiska-data/vara-data-i-visningstjanster/> och via SGUs kartgenerator [http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder\\_sv.html](http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html). De kan också beställas via SGUs kundservice. Rapporter och kartpublikationer kan också sökas via <http://apps.sgu.se/geolagret/>.

För fördjupad information hänvisas till <https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/geologi-for-kommunal-planering/>.

<b>Tema, frågeställning</b>	<b>Bör ingå i ÖP</b>	<b>Referens till kunskapsunderlag</b>	<b>Kommentar</b>
Riksintressen värdefulla ämnen och material	Riksintressen för värdefulla ämnen och material redovisas lämpligen på karta. I de fall då riksintresset finns beskrivet och avgränsat bör detta redovisas tillsammans med beskrivningen om hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena.	<a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisareriksintressen.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisareriksintressen.html</a> <a href="https://www.sgu.se/mineralnaring/riksintressen-forvardefulla-amnen-eller-material/">https://www.sgu.se/mineralnaring/riksintressen-forvardefulla-amnen-eller-material/</a>	

Risker/förutsättningar för ras, skred och erosion	Text som beskriver risker för ras, skred och erosion i kommunen, hur risker hanteras och en bedömning av förändrad riskbild p.g.a. klimatförändringar. Om det finns en påtaglig riskbild inom kommunen bör risk-/aktsamhetsområden redovisas i karta.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/skred-ochras/">https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/skred-ochras/</a> <a href="http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgivagledning/sgi-v1.pdf">http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgivagledning/sgi-v1.pdf</a> <a href="http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/">http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/</a> (ett flertal kartor) <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/">https://apps.sgu.se/kartvisare/</a> (ett flertal kartor)	
Markens byggbarhet (grundläggningsförhållanden)	Bör beskrivas översiktligt i områden där bebyggelse planeras, i text och, om relevant, redovisas i karta.	<a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/">https://apps.sgu.se/kartvisare/</a> <a href="http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html">http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html</a> (Jordarter, Jorddjup, Berggrund, Grundvattenmagasin, Jordlagerföljder)	
Radonrisk	Hanteras i första hand i detaljplanläggning och i bygglovshantering. Om det finns områden med betydande generell radonrisk, avseende mark och grundvatten, t.ex. områden med alunskiffer och grövre isälvsavlagringar, bör dessa beskrivas och eventuellt redovisas i karta.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/radon-ochstralning/">https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/radon-ochstralning/</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/">https://apps.sgu.se/kartvisare/</a> (Gammastrålning, uran och Jordarter)	
Grundvattenresurser, miljö kvalitetsnormer, vattenförsörjning	Översiktsplanen bör innehålla ett avsnitt om kommunens dricksvattenförsörjning. I detta avsnitt bör nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning samt reservvattenförsörjningen beskrivas i text och redovisas i karta.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-ochmarkanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvatteni-">https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-ochmarkanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvatteni-</a>	

	<p>Miljö kvalitetsmål, miljö kvalitetsnormer samt kommunens vattenförekomster enligt vattenförvaltningen och deras statusklassning bör behandlas. Det bör framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer.</p> <p>Om bebyggelse eller annan exploatering planeras i inom eller i anslutning till grundvattenförekomst skall redogöras för hur negativ påverkan på förekomsten skall undvikas.</p>	<p><a href="#">översiktsplanen/</a> <a href="http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s0924-rapport.pdf">http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s0924-rapport.pdf</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/">https://apps.sgu.se/kartvisare/</a> (Grundvattenmagasin, Brunnar, Jordarter) <a href="http://viss.lansstyrelsen.se/">http://viss.lansstyrelsen.se/</a> (Grundvattenförekomster)</p>	
Geoenergi	<p>Kommunens potential för geoenergi beskrivs och redovisas i karta om relevant. Eventuella konflikter med t.ex. vattenförsörjning (risk för påverkan på grundvattenförekomster), undermarksbyggande ska uppmärksammas.</p> <p>Vid lokalisering av bebyggelse ska möjligheten att nyttja geoenergi beaktas.</p>	<p><a href="http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1616-rapport.pdf">http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1616-rapport.pdf</a></p>	
Enskild VA	<p>Strategi/handlingsplan för hållbara VA-lösningar för enskilda hushåll bör redovisas. Särskilt viktigt för kustnära områden och andra särskilt känsliga områden utanför kommunens verksamhetsområde (VA-planområde) med exploateringstryck.</p>	<p><a href="https://www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/vagledningar/sma-avlopp/vagledning-och-kunskapom-sma-avlopp.html">https://www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/vagledningar/sma-avlopp/vagledning-och-kunskapom-sma-avlopp.html</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/">https://apps.sgu.se/kartvisare/</a> <a href="http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html">http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html</a> (Jordarter, Jorddjup, Grundvattenmagasin)</p>	

Ballast, materialförsörjning	Beskrivning av hur kommunen bidrar till en hållbar ballastförsörjning i regionen, som ändamålsenligt fyller regionens behov av material. Det är lämpligt att behandla ballastförsörjning som en mellankommunal fråga i översiktsplanen. Hänvisning till regional materialförsörjningsplan om sådan finns.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/bergmaterial-forbyggande/hallbar-materialforsorjning/http://resource.sgu.se/produkter/regeringsrapporter/2017/RR1702.pdf">https://www.sgu.se/samhallsplanering/bergmaterial-forbyggande/hallbar-materialforsorjning/http://resource.sgu.se/produkter/regeringsrapporter/2017/RR1702.pdf</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-ballast.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-ballast.html</a>	
Mineralresurser mm	Beskrivning och redovisning i karta av pågående gruv- och täktverksamhet, undersökningstillstånd mm (malm, mineral, torv, bergmaterial, naturgrus) bör ingå, liksom, om relevant, ett resonemang om hur samhället ska planeras för att möjliggöra ett hållbart nyttjande av dessa resurser.	<a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-malmmineral.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-malmmineral.html</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisaremineralrattigheter.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisaremineralrattigheter.html</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-ballast.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-ballast.html</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-torv.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-torv.html</a>	
Geologiska naturvärden	En redogörelse för geologiska naturvärden och hur de ska förvaltas bör ingå. Värden för rekreation, turism och utbildning bör belysas.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/naturvarden/">https://www.sgu.se/samhallsplanering/naturvarden/</a>	
Planering av havsområden	ÖP bör behandla havsbottnens nyttjande för t.ex. täktverksamhet, muddring, anläggningar av olika slag.	<a href="https://www.sgu.se/samhallsplanering/hav-och-kust/">https://www.sgu.se/samhallsplanering/hav-och-kust/</a> <a href="https://www.havochvatten.se/hav/samordning--">https://www.havochvatten.se/hav/samordning--</a>	

		<a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisaremaringeologi.html">fakta/havsplanering/om-havsplanering/vad-arhavsplanering/symphony---ett-planeringsverktyg-forhavsplanering.html</a> <a href="https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisaremaringeologi.html">https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisaremaringeologi.html</a>	
Undermarkens nyttjande	I tätortsområden, främst storstadsområden, där undermarksanläggningar (tunnlar, geoenergianläggningar m.m.) förekommer eller planeras, bör behovet av planering av undermarken uppmärksammas. Får att få ett hållbart och resurseffektivt nyttjande kan en särskild plan behöva tas fram.	<a href="http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1711-rapport.pdf">http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1711-rapport.pdf</a>	



